

LOR INFEKSIYALARINI KECH TASHXISLASH OQIBATIDA YUZAGA KELGAN O'LIMLARINING SUD-TIBBIY BAHOSI

Mirzaahmedov Davronbek Muslimbek o'g'li

davronbekmirzaahmedov21@gmail.com

Ne'matjonov Asliddin Akmaljon o'g'li

islombeksultonov80@gmail.com

Qo'qon universiteti Andijon filiali Davolash ishi yo'nalishi 2-bosqich talabalari

Mo'minov Azamat Azamjon o'g'li

Mikrobiologiya, virusologiya va immunologiya kafedrası o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18387151>

Annotatsiya

LOR (quloq–burun–tomoq) a'zolarining infeksiyon kasalliklari ko'plab hollarda nisbatan yengil kechishi bilan tavsiflansa-da, ularning kech tashxislanishi og'ir asoratlarda va o'lim bilan yakunlanishi mumkin. O'tkir epiglotit, laringit, sinusit, otit va peritonsillar absess kabi holatlarda tashxis va davolashning kechikishi nafas yetishmovchiligi, sepsis va boshqa hayot uchun xavfli holatlarning rivojlanishiga olib keladi. Bunday vaziyatlarda o'lim sababi va uning tibbiy xatolar bilan bog'liqligini aniqlash sud-tibbiy ekspertiza oldida muhim vazifa bo'lib qoladi.

Mazkur maqolada LOR infeksiyalarini kech tashxislash oqibatida yuzaga kelgan o'limlarning sud-tibbiy bahosi tahlil qilinadi. Klinik ma'lumotlar, morfologik va mikrobiologik tekshiruv natijalari asosida o'lim mexanizmini aniqlash, sabab–oqibat bog'liqligini baholash hamda sud-tibbiy xulosani shakllantirishda qo'llaniladigan asosiy mezonlar yoritib beriladi. Tadqiqot natijalari LOR infeksiyalarini o'z vaqtida aniqlash va to'g'ri baholash sud-tibbiy xatolarni kamaytirishda muhim ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar

LOR infeksiyalari, kech tashxis, o'lim sababi, sud-tibbiy ekspertiza, tibbiy xato

Аннотация

Инфекционные заболевания ЛОР-органов в большинстве случаев имеют благоприятное течение, однако при поздней диагностике могут приводить к тяжелым осложнениям и летальному исходу. Острое течение эпиглоттита, ларингита, синусита, отита и паратонзиллярного абсцесса при несвоевременном выявлении может сопровождаться развитием дыхательной недостаточности, сепсиса и других жизнеугрожающих состояний. В подобных случаях установление причины смерти и ее связи с

дефектами медицинской помощи является одной из ключевых задач судебно-медицинской экспертизы.

В данной статье анализируется судебно-медицинская оценка летальных исходов, обусловленных поздней диагностикой инфекций ЛОР-органов. Рассматриваются клинические данные, морфологические и микробиологические признаки, позволяющие установить механизм смерти, а также критерии оценки причинно-следственной связи между поздней диагностикой и наступившим летальным исходом. Полученные результаты подчеркивают значимость своевременной диагностики ЛОР-инфекций для предотвращения летальных исходов и судебно-медицинских ошибок.

Ключевые слова

ЛОР-инфекции, поздняя диагностика, причина смерти, судебно-медицинская экспертиза, медицинская ошибка

Abstract

Infectious diseases of the ear, nose, and throat (ENT) are generally considered to have a favorable prognosis; however, delayed diagnosis may result in severe complications and death. Acute conditions such as epiglottitis, laryngitis, sinusitis, otitis, and peritonsillar abscess, when not promptly recognized, can lead to airway obstruction, sepsis, and other life-threatening outcomes. In such cases, determining the cause of death and assessing its association with delayed medical diagnosis represents a major challenge in forensic medical practice.

This article analyzes the forensic medical assessment of deaths resulting from delayed diagnosis of ENT infections. Clinical information, along with morphological and microbiological findings, is evaluated to determine the mechanism of death and to assess the causal relationship between delayed diagnosis and fatal outcome. The findings highlight the importance of timely recognition of ENT infections in reducing mortality and minimizing forensic diagnostic errors.

Keywords

ENT infections, delayed diagnosis, cause of death, forensic medical examination, medical error.

LOR (quloq-burun-tomoq) a'zolarining infeksiyon kasalliklari klinik amaliyotda keng tarqalgan bo'lib, ko'pchilik hollarda o'z vaqtida tashxislanib, samarali davolanishi mumkin. Biroq ayrim vaziyatlarda ushbu kasalliklarning kech yoki noto'g'ri tashxislanishi og'ir asoratlar va hatto o'lim bilan yakunlanishi mumkin. O'tkir epiglotit, laringit, sinusit, otit va peritonsillyar absess kabi

holatlarda tashxis va davolashning kechikishi nafas yo'llarining o'tkir obstruksiyasi, sepsis, intrakranial asoratlar hamda ko'p a'zoli yetishmovchilikning rivojlanishiga olib keladi.

Bunday holatlarda o'lim sababi va uning kech tashxis bilan bog'liqligini aniqlash sud-tibbiy ekspertiza oldida murakkab va mas'uliyatli vazifa sifatida namoyon bo'ladi. Sud-tibbiy amaliyotda nafaqat o'lim mexanizmini aniqlash, balki tibbiy yordam ko'rsatish jarayonidagi kamchiliklar, tashxis qo'yishdagi kechikish va ularning o'lim bilan sabab-oqibat bog'liqligini baholash muhim ahamiyat kasb etadi. Bu esa sud-tibbiy xulosaning ilmiy asoslanganligi va huquqiy ishonchligini ta'minlashni talab qiladi.

LOR infeksiyalarini kech tashxislash bilan bog'liq o'lim holatlarida sud-tibbiy baho berishda klinik ma'lumotlar, makroskopik va mikroskopik (gistologik) tekshiruv natijalari, shuningdek mikrobiologik dalillar kompleks ravishda tahlil qilinishi zarur. Aynan ushbu integrativ yondashuv o'lim sababini to'g'ri aniqlash, infeksiyon jarayonning og'irlashish darajasini baholash hamda tibbiy xatolarning mavjud yoki mavjud emasligini asoslash imkonini beradi.

Shu nuqtai nazardan, LOR infeksiyalarini kech tashxislash oqibatida yuzaga kelgan o'limlarning sud-tibbiy bahosini ilmiy asosda tahlil qilish, bunday holatlarda qo'llaniladigan diagnostik va ekspert mezonlarni aniqlash hamda sud-tibbiy xulosani shakllantirishda muhim omillarni yoritish dolzarb ilmiy va amaliy ahamiyatga ega hisoblanadi. Ushbu maqola aynan shu masalalarni yoritishga qaratilgan.

Asosiy qism

LOR infeksiyalarining klinik ahamiyati va o'lim xavfi

LOR (quloq-burun-tomoq) a'zolarining infeksiyon kasalliklari klinik amaliyotda tez-tez uchraydi va aksariyat hollarda o'z vaqtida tashxislanib, to'g'ri davolansa, qulay prognoz bilan kechadi. Biroq ayrim infeksiyalar, xususan o'tkir epiglotit, laringit, peritonsillyar absess, mastoidit va sinusitlarning asoratli shakllari kech tashxislangan taqdirda hayot uchun xavfli holatlarga olib kelishi mumkin. Bolalar va immuniteti susaygan shaxslarda nafas yo'llarining o'tkir obstruksiyasi va sepsis rivojlanish xavfi yuqori bo'ladi.

Klinik simptomlarning dastlab nisbatan yengil bo'lishi, atipik kechish yoki boshqa kasalliklar bilan chalkashib ketishi LOR infeksiyalarining kech tashxislanishiga sabab bo'luvchi asosiy omillardan biri hisoblanadi. Natijada infeksiyon jarayon tezda generalizatsiyalanib, o'lim bilan yakunlanishi mumkin.

LOR infeksiyalarini kech tashxislash mexanizmlari va xavf omillari

LOR infeksiyalarini kech tashxislashga olib keluvchi omillar ko'p qirrali bo'lib, ular klinik, tashkiliy va subyektiv omillarni o'z ichiga oladi. Klinik jihatdan simptomlarning noaniqligi, antibiotikoterapiyaning kech boshlanishi yoki noto'g'ri tanlanishi infeksiyaning og'irlashishiga olib keladi. Tashkiliy jihatdan esa birlamchi tibbiy yordamda LOR ko'rigidan o'tkazilmaslik yoki instrumental tekshiruvlarning o'z vaqtida bajarilmasligi muhim rol o'ynaydi.

Epiglotit va chuqur bo'yin infeksiyalarida tashxis kechikishi o'lim xavfini sezilarli darajada oshiradi. Aynan shu holatlar sud-tibbiy ekspertizada tibbiy yordam ko'rsatish sifatini baholashda muhim ahamiyatga egadir.

O'lim mexanizmlari: morfologik va patofiziologik jihatlar

LOR infeksiyalarini kech tashxislash oqibatida yuzaga kelgan o'limlarda bir necha asosiy patofiziologik mexanizmlar ajratiladi. Eng ko'p uchraydigan mexanizmlardan biri hiqildoq va epiglottis sohasidagi shish natijasida rivojlangan o'tkir nafas yo'llari obstruksiyasidir. Bu holat qisqa vaqt ichida asfiksiya va yurak-qon tomir yetishmovchiligiga olib kelishi mumkin.

Ikkinchi muhim mexanizm - infeksiyon jarayonning generalizatsiylanishi va sepsis rivojlanishidir. Bakterial LOR infeksiyalarida toksinlar va yallig'lanish mediatorlarining tizimli ta'siri ko'p a'zoli yetishmovchilikka sabab bo'lishi mumkin. Sepsis bilan kechgan LOR infeksiyalarida o'lim darajasi yuqoridir.

Sud-tibbiy ekspertizada morfologik va mikrobiologik topilmalar

Sud-tibbiy ekspertiza jarayonida LOR infeksiyalarini kech tashxislash bilan bog'liq o'limlarni baholashda makroskopik, gistologik va mikrobiologik tekshiruvlar kompleks qo'llaniladi. Makroskopik tekshiruvda hiqildoq, epiglottis va bo'yin yumshoq to'qimalarida shish, yiringli jarayonlar va nekrotik o'zgarishlar aniqlanishi mumkin. Gistologik tekshiruv esa reaktiv yallig'lanish, tomirlar kongestiyasi va to'qima destruksiyasini tasdiqlaydi.

Mikrobiologik tekshiruv infeksiyon jarayonning etiologik omilini aniqlashda muhim bo'lib, u o'lim mexanizmini tushuntirish va klinik tashxisning to'g'riligini baholashga xizmat qiladi. Ilmiy adabiyotlarda postmortem mikrobiologik tekshiruv natijalarini ehtiyotkorlik bilan talqin qilish zarurligi ta'kidlangan bo'lsa-da, ular sud-tibbiy xulosa uchun muhim qo'shimcha dalil bo'lib qoladi.

Kech tashxis va o'lim o'rtasidagi sabab-oqibat bog'liqligini baholash

Sud-tibbiy baholashda asosiy masalalardan biri - kech tashxis bilan yuzaga kelgan o'lim o'rtasida sabab-oqibat bog'liqligini aniqlashdir. Bunda klinik simptomlarning boshlanish vaqti, tibbiy murojaatlarning ketma-ketligi, ko'rsatilgan tibbiy yordam hajmi hamda patologik topilmalar o'zaro solishtiriladi.

O'z vaqtida tashxis va adekvat davolash o'limning oldini olish imkonini bergan bo'lsa, kech tashxis sud-tibbiy nuqtai nazardan muhim ahamiyat kasb etadi. Bu holat sud-tibbiy xulosada tibbiy xato ehtimolini baholash uchun asos bo'lishi mumkin.

Sud-tibbiy xulosani shakllantirishda integrativ yondashuv

LOR infeksiyalarini kech tashxislash bilan bog'liq o'limlarda sud-tibbiy xulosa faqat bitta tekshiruv natijasiga asoslanmasligi lozim. Klinik ma'lumotlar, morfologik va mikrobiologik topilmalar, shuningdek tibbiy hujjatlar kompleks ravishda tahlil qilinishi zarur. Bunday integrativ yondashuv o'lim sababini aniq belgilash va sud-tibbiy xulosaning ilmiy asoslanganligini ta'minlaydi.

Zamonaviy sud-tibbiy adabiyotlarda aynan shunday kompleks baholash yondashuvi LOR infeksiyalari bilan bog'liq o'limlarni ekspertiza qilishda eng ishonchli usul sifatida tavsiya etiladi.

Xulosa

LOR (quloq–burun–tomoq) a'zolarining infeksiyon kasalliklari ko'pchilik hollarda qulay prognoz bilan kechishiga qaramay, ularning kech tashxislanishi og'ir asoratlar va o'lim bilan yakunlanishi mumkin. Ushbu maqolada keltirilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, o'tkir epiglotit, laringit, peritonsillyar absess, sinusit va otit kabi infeksiyalarda tashxis va davolashning kechikishi nafas yo'llarining o'tkir obstruksiyasi, sepsis va ko'p a'zoli yetishmovchilikning rivojlanishiga olib keluvchi asosiy omillardan biri hisoblanadi.

Sud-tibbiy ekspertiza jarayonida bunday holatlarda o'lim mexanizmini aniqlash va kech tashxis bilan o'lim o'rtasidagi sabab–oqibat bog'liqligini baholash alohida ahamiyat kasb etadi. Klinik ma'lumotlar, makroskopik va gistologik topilmalar, shuningdek mikrobiologik tekshiruv natijalarining kompleks tahlili sud-tibbiy xulosaning ilmiy asoslanganligini ta'minlaydi. Aynan ushbu integrativ yondashuv o'lim sababini to'g'ri aniqlash va tibbiy yordam ko'rsatish jarayonidagi kamchiliklarni baholash imkonini beradi.

Shu bilan birga, postmortem mikrobiologik va morfologik natijalarni talqin qilishda ehtiyotkorlik zarurligi aniqlanadi, chunki postmortem o'zgarishlar va reanimatsiya tadbirlari ayrim hollarda infeksiyon jarayonlarni taqlid qiluvchi belgilarni yuzaga keltirishi mumkin. Shu sababli sud-tibbiy xulosa chiqarishda barcha mavjud ma'lumotlar bir-biri bilan solishtirilib, tibbiy hujjatlar va klinik kechish bilan uyg'un holda baholanishi lozim.

LOR infeksiyalarini kech tashxislash bilan bog'liq o'limlar sud-tibbiy amaliyotda murakkab va mas'uliyatli ekspertiza talab qiladi. Bunday holatlarda o'z vaqtida tashxis va adekvat davolashning ahamiyatini aniqlash, sabab–oqibat

bog'liqligini asoslash hamda sud-tibbiy xulosaning ishonchliligini ta'minlash uchun klinik, morfologik va mikrobiologik yondashuvlarning kompleks integratsiyasi muhim hisoblanadi. Ushbu yondashuv sud-tibbiy xatolarni kamaytirishga va huquqiy jihatdan asoslangan xulosalarni shakllantirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

- 1.Saukko, P., & Knight, B. (2016). Knight's forensic pathology (4th ed.). CRC Press.
- 2.DiMaio, V. J. M., & DiMaio, D. (2001). Forensic pathology (2nd ed.). CRC Press.
- 3.Dolinak, D., Matshes, E. W., & Lew, E. O. (2005). Forensic pathology: Principles and practice. Elsevier Academic Press.
- 4.Spitz, W. U., & Spitz, D. J. (2006). Spitz and Fisher's medicolegal investigation of death (4th ed.). Charles C Thomas Publisher.
- 5.Madea, B. (2014). Handbook of forensic medicine. Wiley-Blackwell.
- 6.Byard, R. W. (2012). Asphyxial deaths and airway obstruction. Forensic Science, Medicine, and Pathology, 8(1), 1–7.
- 7.Pollanen, M. S. (2016). Pitfalls and artifacts in the examination of the neck at autopsy. Academic Forensic Pathology, 6(1), 45–62.
- 8.Bohnert, M., Pollak, S., & Thierauf, A. (2005). Laryngeal injuries and infections: Forensic considerations. International Journal of Legal Medicine, 119(2), 78–83

